Maa- ja metsätalousministeriö NEUVOSTORAPORTTI MMM2020-00426

RO Fallenius Sanna-Helena(MMM) 02.09.2020

Asia
Epävirallinen maatalousministereiden kokous Saksan Koblenzissa 30.8.-1.9.2020

Kokous
Epävirallinen maatalousministereiden kokous 30.08.2020 - 01.09.2020

EU:n maatalousministerit kokoontuivat epäviralliseen ministerikokoukseen Saksan Koblenziin. Ministerikokouksen keskustelu keskittyi koronaviruskriisin oppeihin ja ruokajärjestelmän arvostukseen. Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä osallistui kokoukseen etäyhteydellä. Suurlähettiläs Anne Sipiläinen edusti Suomea paikan päällä Koblenzissa.

Ministerit keskustelivat EU:n ruokajärjestelmän kriisinkestävyyden parantamisesta, kattavammista alkuperämerkinnöistä ja eläinten hyvinvoinnista. Ministerit korostivat, että kilpailukykyinen ja kannattava maatalous pystyy parhaiten varautumaan kriiseihin. Eurooppalainen kestävä maatalouden malli ja toimivat sisämarkkinat ovat myös edellytys kriisinkestävälle ruokajärjestelmälle. Koronaviruskriisi on lisännyt kiinnostusta paikallisesti tuotettuihin elintarvikkeisiin. Ministerit näkivätkin tarpeelliseksi parantaa entisestään kuluttajainformaatiota.

Eläinten hyvinvointimerkintä sai laajaa kannatusta ministereiden keskustelussa. Ministerit painottivat, että merkinnän tulee perustua EU-tasolla määriteltyihin yhteisiin kriteereihin. Tuottajille tulee myös tarjota kannusteita eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Eläinten hyvinvointiin liittyen esille nousivat myös erityisesti kolmansiin maihin suuntautuvat pitkät eläinkuljetukset.

Puheenjohtajamaa Saksa järjesti epävirallisen ministerikokouksen Koblenzissa Rheinland-Pfalzin osavaltiossa 30.8.-1.9.2020. Maa- ja metsätalousministeri Leppä osallistui kokouksen keskusteluosioon 1.9.2020 videoyhteyden välityksellä. Koblenzissa Suomea edusti Suomen Saksan suurlähettiläs Anne Sipiläinen.

Puheenjohtaja alusti ministereiden keskustelua toteamalla, että epävirallinen ministerikokous järjestetään tällä kertaa poikkeusoloissa turvavälejä ja muita varautumistoimia noudattaen. Puheenjohtaja kuitenkin korosti, kuinka tärkeää ministereiden on nähdä myös kasvotusten. Koronaviruskriisi ja sen opit olivat myös koko keskustelun aiheena. Puheenjohtaja kertasi ministereille esittämänsä kysymykset.

Kysymykset kuuluivat

- *Mitä mielestänne tulisi ensisijaisesti muuttaa, jotta ruokaketjusta voisi tehdä entistä kriisinkestävämmän tulevaisuudessa? Näettekö tarvetta toimille, joilla*

voitaisiin vahvistaa EU:n huoltovarmuuden itsenäisyyttä aina tuotantopanoksista, tuotantoon, jalostukseen ja markkinoihin.

- *Minkä tuotteiden osalta alkuperämerkintöjä tulisi ensisijaisesti parantaa? Miten paremmat merkinnät voivat auttaa kuluttajia ilman, että ne haittaavat tavaroiden vapaata liikkuvuutta sisämarkkinoilla ja samalla noudattavat myös WTO-sääntöjä?*
- *Mitä EU:n laajuisen eläinten hyvinvointimerkinnän pitäisi edistää? Miten merkintä pitäisi rakentaa? Mihin kriteereihin merkinnän tulisi perustua?*
- *Mitä EU:n komission tulee panna täytäntöön, jotta eläinkuljetukset voidaan toteuttaa eläinystävällisellä tavalla? Millaisena näet eläinkuljetusten tulevaisuuden?*

Perinteiseen tapaan kokouksen alussa puheenvuoron käyttivät myös Euroopan viljelijöiden kattojärjestön **Copan**, osuuskuntien kattojärjestön **Cogecan** ja nuorien tuottajien **Cejan** edustajat. Edustajien keskeisin viesti ministereille oli kilpailukyvystä huolehtiminen. Edustajat myös kiirehtivät Yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) uudistusta, jotta uuden politiikan toimeenpanossa ei tule ongelmia. Järjestöt kertoivat myös olevansa sitoutuneita Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteisiin, mutta toimia tulee toteuttaa vahvalta tiedepohjalta ja perustuen myös kattavaan vaikutusanalyysiin. Puheenvuoroissa peräänkuulutettiin myös reilua kilpailua maailmanmarkkinoilta tulevien halpojen tuotteiden puristuksessa. Nuorten tuottajien edustaja totesi, että viljelijän on pakko olla joustava ja kriisinkestävä, jos aikoo suunnitella yhtään tulevaisuuttaan.

Kokouksen alkupuolella puheenvuoron käytti myös paikallinen **nuori tuottaja Tobias Diehl**, joka kertoi biologista monimuotoisuutta edistävästä projektista tilallaan. Diehlin mukaan monimuotoisuuden edistäminen tuo tiloille myös liiketoimintamahdollisuuksia. Diehl korosti, kuinka tärkeää on ottaa huomioon kunkin alueen olosuhteet ja erityispiirteet monimuotoisuustyössä ja totesi, että toimia ei voida Brysselistä käsin määrätä. Viljelijöille pitää tarjota kannustimia, jotta he sitoutuvat työhön yhä paremmin. Diehl myös totesi, että kasvinsuojeluaineita ei voida noin vain leikata 50 % ilman, että sillä on vaikutusta tuottavuuteen. Diehl korosti kuinka viljelijät ovat kouluttautuneita kasvinsuojeluaineiden käyttäjiä, jolloin riskiä voidaan vähentää.

Puheenjohtajamaa hyödynsi kokouksessa Suomen puheenjohtajakauden epävirallisessa kokouksessa ensimmäisenä hyödynnettyä interaktiivista ohjelmistoa kokouksen elävöittämiseksi ja kysyi gallup-tyyliin ministereiltä kokouksen aiheeseen liittyviä kysymyksiä.

Komissaari Wojciechowski viittasi puheenvuorossaan komission työhön koronaviruskriisin vaikutusten lievittämiseksi. Komissaari myös kiitti ministereitä hyvästä ratkaisusta monivuotisen rahoituskehyksen ja elpymispaketin osalta. Komissaari myös viittasi, että jäsenmaiden tulee ottaa huomioon kriisinkestävyyden edistäminen myös kansallisissa CAP-strategiasuunnitelmissaan. Lisäksi komissaari viittasi komission aikeisiin laatia EU:n laajuinen valmiussuunnitelma. Komissaari totesi eläinten hyvinvoinnista, että ongelmana ei ole lainsäädäntö sinänsä vaan sen toimeenpano. Hänen mukaansa valvontaa pitää vahvistaa.

Euroopan parlamentin maatalousvaliokunnan puheenjohtaja Norbert Lins totesi puheenvuorossaan, että eurooppalainen maatalous- ja elintarvikesektori pystyi vastaamaan koronaviruskriisin. Viljelijät ovat kriisin sankareita. Linsin mukaan kriisistä on silti opittava ja esimerkiksi edelleen kehittää ruokaketjun toimivuutta. Lins piti tervetulleena eläinten hyvinvointimerkintää. Lins myös kiirehti CAP-uudistusta kahden vuoden siirtymäkaudesta huolimatta ja totesi, että neuvoston ja parlamentin on tärkeää saavuttaa yleisnäkemys lokakuussa.

Suomi korosti puheenvuorossaan, kuinka **kestävä ruokajärjestelmä** on avainasemassa koko yhteiskunnan kriisinkestävyydessä. Kannattavat ja tehokkaasti toimivat maatalous ja ruokajärjestelmä

pystyvät varautumaan häiriötilanteisiin ja Suomi korosti myös maatalousyrittäjien tulotason vakaana pitämistä. Suomi piti tervetulleena komission aloitetta **valmiussuunnitelman** laatimisesta elintarvikehuollon ja ruokaturvan varmistamiseksi. Niin sanottu One Health –lähestymistapa on tärkeä kriisinkestävän ruokajärjestelmän kehittämisessä. Suomi totesi, että **alkuperämerkintöjen** laajentaminen on tärkeää ja kuluttajien tulee saada paremmin tietää erityisesti liha- ja kalavalmisteiden ja ravintolaruuan alkuperä. Suomi piti myös tervetulleena **EU:n laajuista eläinten hyvinvointimerkintää**, jonka pitää olla riittävän kunnianhimoinen. Järjestelmän tulee varmistaa myös, että tuottaja saa myös sitä paremman hinnan, mitä enemmän hän on panostanut hyvinvointiin. **Eläinkuljetusten** osalta Suomi painotti valvonnan tärkeyttä, jotta jäsenvaltiot noudattavat EU:n eläinkuljetusasetuksen vaatimuksia. Suomen mukaan tavoitteena tulee olla, että kuljetetaan lihaa elävien eläinten sijasta. Näin voidaan vähentää pitkiä kolmansiin maihin suuntautuvia eläinkuljetuksia.

Tulotason vakaus, tuottavuus ja kilpailukyky nousivat monen ministerin puheenvuorossa esiin, kun ministerit keskustelivat kriisinkestävämmän ruokaketjun kehittämisestä. Muutama maa nosti esiin myös tarpeen edelleen kehittää EU:n yhteisen markkinajärjestelyn toimia ja turvaverkkoa. Tuottajan asemaa on myös parannettava. **Toimivat sisämarkkinat** ja tavaroiden vapaa liikkuvuus ovat avainasemassa toimivan ruokajärjestelmän takaajina. Viljelijöitä autetaan varautumisessa myös tukemalla investointeja. **CAP** nähtiin merkittävänä vakauden ja kriisinkestävyyden tukijalkana. Suorat tuet luovat vakautta. Moni maa nosti esiin myös riippuvuuden tuontipanoksista ja tarpeen kehittää EU:n **valkuaisomavaraisuutta**. Yksi maa kuitenkin muistutti, ettei soijan tuontia noin vain korvata, sillä siihen tarvittaisiin 70 miljoonaa ylimääräistä hehtaaria. Muutama maa nosti esiin myös maailmanmarkkinoilta tulevat tuontielintarvikkeet, joiden tuotantovaatimukset eivät ole yhtä korkeita kuin EU:n. Muutama maa muistutti myös, että kriisi iskee myös vientiin. **Tutkimus ja kehitys** nostettiin myös esiin omavaraisuuden kehittäjinä. Lisäksi keskustelussa nousi esiin riskienhallinnan ja kriisireservin kehittäminen.

Moni maa totesi puheenvuorossaan kuinka tärkeitä alueelliset ruokajärjestelmät ja niiden kehittäminen ovat koko EU:n kriisinkestävyydelle. **Alkuperämerkintöjen** laajentamista uusille tuotteille kannattivat lähes kaikki ministerit lukuun ottamatta vain muutamaa maata, jotka pitivät nykyistä lainsäädäntöä riittävänä. Nämä maat muistuttivat, että laajemmat alkuperämerkinnät eivät saa vaikeuttaa sisämarkkinoiden toimintaa. Monessa puheenvuorossa laajennusta toivottiin erityisesti hunajalle ja hunajasekoituksille. Maidon ja lihan sekä ainesosien paremmat alkuperämerkinnät nousivat myös monessa puheenvuorossa esiin. Moni maa kytki alkuperämerkinnän myös vahvasti tuotteiden laatuun. Alkuperämerkintöjen lisäksi keskustelussa nousivat esiin myös ympäristövaikutuksista kertovan merkinnän ja ravitsemusmerkintöjen kehittäminen. Lyhyt tuotantoketju ja lähiruoka nostettiin myös esiin.

Lähes kaikki maat tukivat myös **EU:n laajuista eläinten hyvinvointimerkintää**. EU on maailman johtaja eläinten hyvinvoinnin edistäjänä ja asiassa on näytettävä mallia. Enemmistö näki, että merkinnän pitää olla harmonisoitu ja kriteerit yhtenäiset. Moni maa kannatti myös merkinnän vapaaehtoisuutta. Muutama maa korosti, kuinka tärkeää on kehittää myös valvontaa, jotta järjestelmä on uskottava. Vain muutama maa suhtautui merkinnän kehittämiseen skeptisesti ja eivät nähneet sille lisäarvoa jo usean elintarvikemerkinnän rinnalla. Pari maata totesivat, että merkkiä olisi hyvä kehittää askel askeleelta. Kriteereistä mainittiin eläinten elinympäristö ja kuljetukset. Muutamaa maa myös muistutti, että merkinnän avulla tuottajat voivat saada paremman hinnan tuotteistaan.

Eläinkuljetusten osalta moni oli huolissaan pitkistä kuljetusmatkoista erityisesti kolmansiin maihin. Moni korosti, kuinka tärkeää on parantaa lainsäädännön toimeenpanoa, valvontaa ja viranomaisten yhteydenpitoa myös kolmansien maiden viranomaisten kanssa. Muutama maa totesi, että eläinkuljetuslainsäädäntöä on myös uudistettava. Kuljetuksia pitää voida seurata lastauksesta purkuun, vaikka ne suuntautuisivat kolmansiin maihin. Pari maata korosti, että kuljetuksia ei tulisi sallia, mikäli hyvinvoinnista ei ole takuuta. Muutama maa peräänkuulutti myös aikarajoja erityisesti teuraseläinten

kuljetuksille. Muutama maa totesi, että eläinkuljetusten säädökset tulee perustua tieteeseen ja tutkimukseen. Taukopaikoista tulee saada myös kattavampaa tietoa. Muutama maa korosti Suomen tapaan, että olisi syytä kuljettaa lihaa elävien eläinten sijasta ja kuljetuksia tulee rajoittaa erityisesti kuumalla säällä. Muutama maa korosti myös, että maan maantieteelliset olosuhteet vaikuttavat myös eläinkuljetuksiin.

Komissaari totesi, että ministerit kannattavat niin laajasti alkuperämerkintöjen laajentamista ja eläinten hyvinvointimerkinnän kehittämistä, että tämä on selkeä vihreä valo merkintäjärjestelmien kehittämiselle. Komissaari viittasi myös Pellolta pöytään –strategiassa mainittuun kestävyydestä kertovan merkinnän kehittämiseen.

Puheenjohtaja veti keskustelun yhteen toteamalla, että ministereiden puheenvuorossa toistui kilpailukykyisen ja kannattavan maatalouden rooli kriisinkestävyydessä. Paikallisen ruuantuotannon kehittäminen ja CAP:n tuoma vakaus ovat myös tärkeitä toimivia sisämarkkinoita unohtamatta. Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja Pellolta pöytään -strategian tavoitteet kytkeytyvät vahvasti koko ruokajärjestelmän kehittämiseen. Ministereiden puheenvuoroissa korostui myös harmonisoitujen alkuperämerkintöjen kehittäminen. Puheenjohtaja oli erityisen iloinen ministereiden positiivisesta suhtautumisesta eläinten hyvinvointimerkinnän kehittämiseen. Asiasta valmistellaan neuvoston päätelmät Saksan puheenjohtajakaudella ja puheenjohtajan mukaan keskustelu on hyvää pohjaa jatkotyölle.

Suomen edustajat

Ministeri Leppä, ea Haapaniemi, Kaila, Valonen, Fallenius MMM; Sipiläinen UM

Asiakirjat

Puheenjohtajamaa Saksan tausta-asiakirja epävirallista maatalousministereiden kokousta varten: ”Lessons learned from the coronavirus crisis – resilience of the agricultural and food sectors, appreciation of food, agriculture and animals”.

Liitteet

Viite

Asiasanat	elintarvikkeet, jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), maatalouden erityiskomitea, maatalous- ja kalastusneuvosto
Hoitaa	**MMM**
Tiedoksi	ALR, EUE, RUOKA, SM, STM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM